

KÉGL ILDIKÓ

BAMBIPÖRKÖLT

Bogár, a szomorú szemű, láncra vert kutya nyüsztítve ugrált fekhelye, a rozsdás hordó körül. Nem üdvözölte túlságosan baráti módon az ijedt őzgidát, aki sután és zavarodottan botladozott a tyúköl mellett.

– Jaj, hát ne a tyúkölba, te szerencsétlen. Fogd meg, oszt vidd a lentibe, amibe a birka vót – kiabálta az asszony a rozsdás kutyaház mellől, és görbebotját a magasba emelte. – Te meg ne vonyíts, mert mingyán agyonütlek – mordult a puliszerű kutyára.

– Jó van az itten. Berakom ide, osztan majd áttesszük amoda sötétedéskor, ha a tyúkokat beterelejük – válaszolt a másik.

– Dehogyan van jól, ott mindenki lássa – mérgelődött.

– Nocsak, látogatójuk akadt?! – szólt a fiatal nő a szomszédjának, Gizinek, miközben a kapun keresztül bámulta a remegő, pöttyös állatot. Sosem látott még ilyen fiatal őzgidát. A megszeppent kis állat akkora lehetett, mint Bogár, a kopott szőrű, keverék kutya, és barna szemei is éppen olyan segítségkérően bámultak bele a galyasági világba. A nőt úgy lefoglalta a jelenet, hogy majdnem elfelejtette átadni a műanyag dobozt, amibe a csirkepörköltből megmaradt csontokat csomagolta.

– Bogárnak hoztunk egy kis uzsonnát – ocsúdott fel végül a nő, majd átnyújtotta a dobozt a drótkerítés fölött.

– Biztos hátul gyött be ez is. Ott ne – magyarázta Gizi, a szomszéd vénlány, és nagy, férfias kezével a kert végében álló virágzó almafa irányába mutatott. Megköszönte a csontokat, majd folytatta. – Kifordult a fődből az oszlop a hét elejin, kirohadt. Oszt azóta így van kidőlve a kerítés. Megtámasztottam én a talicskával, de így is be szok gyönni az őz éccaka. Látom a nyomait. Múltkorjában meg a róka gyött be. Elvitt két japint is. A görcs álljon bele. Pont a két legnagyobbat. Pedig mennyi búzám vót nekem abba a két tyúkba – csóválta a fejét.

– Na, de ez a gidácska most igen jól tette, hogy begyött – mondta a nagydarab, gumicsizmás asszony, és hiányos fogazatával sejtelmesen a fiatal nőre nevetett. Bizonytalan, baljós érzés fogta el a nőt. Sarkon fordult, és épp indulni akart, amikor a kislánya, aki eddig szó nélkül figyelte a jelenetet, kérlelni kezdte:

– Anya, anya! Hadd simogassam meg. Kérlek... – nézett csillogó szürkészőld szemével anyjára a négyéves forma kislány.

– Nem szabad! – szólt a fiatalasszony a kislányához. – Nyugodjon csak meg szegényke, nézz oda, milyen zaklatott. Meg egyébként is, mintha azt olvastam volna, hogy eldobja magától az anyja, többé nem neveli, ha összefogdossuk – tette hozzá, s kislányáról a szomszédasszonyra nézett, mintha megerősítést várna tőle.

– Ha akarnak, győjjenek, oszt simogassák. Ezt már így se, úgy se neveli az anyja – mondta rezignáltan a gumicsizmás asszony, és sáros kezét a munkásnadrágba törölte.

– Na, jó, kukkantsunk be, holnap úgysem lesz rá idő, korán indulunk vissza a városba. De előtte át kell vennünk a cipőt, látod, hogy bokáig ér a sár.

– Mostan gyönnek vissza? Mert akkor addig nem megyek a patakra megmosni a csizmát.

– Jövünk! Jövünk, egy pillanat – szólt a nő, és megindult kislánya után, aki már a ház előtt csordogáló patak partjáról kiabált: béka, béka!

Az anya büszkén nézte a patakparton guggoló kislányt, aki egy ügyes mozdulattal kiemelte a rücskös hátú, nagy barna varangyot a vízből. Elmosolyodott, amikor arra gondolt, hogy ő biztos nem merné megfogni ezt a kövér békát. Jó érzéssel töltötte el, hogy a belvárosban nevelkedett lánya ilyen merész. Nézte megbabonázva a jelenetet: a porcelánbőrű, pisze orrú kislányt, aki rózsaszín ballonkabátjában a békának dudorászott, mielőtt visszaengedte a kristálytisza hegyi patakba. A kis patak vize olyan tiszta, hogy még a kövi rák is megélt benne, amivel manapság már nemigen találkozni máshol.

A völgyben rejtőző apró gömöri falvacska sok csodát rejtett, talán épp ezért ölelték olyan oltalmazón körül a hegyek, mintha elhatározták volna, elbújtatják a világ elől ezt a kis ékszerdobozt, s azt a néhány benne élő embert. Az évig ágaskodó hegyekből karsztvíz csordogált, ami a faluba érve patakka duzzadt, s ez a kristálytisza forrásvíz szelte ketté a kör alakú települést, mesekönyvbe illő elrendezést adva neki.

Erre az édeni környezetre mintha még a terméskövekből felépített, hófehérre meszelt parasztházak is büszkék lennének, amelyek szép tartással, egyenes gerinccel állnak a portákon. Már-már feketébe hajló, sötétbarna fatornácaik gyönyörű kontrasztot képeznek a fehérre meszelt falakkal. Némelyik tornácoszlopon még felfedezhető az ágascifra, az aprólékosan megmunkált derékszögű faragvány, amely az oszlopok tetejét díszíti. A lankás kerteket végigpásztázva egy-egy almafán megakadhat ugyan a

szemünk, de a szilvák egyeduralma megkérdőjelezhetetlen volt ezen a vidéken. Nemcsak a táj, de a falubeliek is olyanok voltak, mintha a vidéki életet bemutató tankönyv lapjairól léptek volna elő. Emlékszik, amikor egy kirándulás során rátaláltak a rejtőzködő zsákfalura, alig akartak hinni a szemüknek. Görnyedt hátú, ősz hajú asszony posztócsizmájában állt a kávás kút mellett, s bádogyödrében húzott vizet a kútról. Foghíjas öregember vitte a hátára kötött batyut, miközben bárányok bégettek, tyúkok kapirgáltak a kertek végében magasodó, monumentális nyitott csűrök körül. A földgáz, a vezetékes víz nemigen volt bevezetve ezekbe a házakba az ezredforduló idején sem. Kivételt csak az a néhány ház képezett, amit megüresedésük után városiak vásároltak meg hétvégi háznak. De nemcsak az ipari vívmányokat nélkülözte a zsákfalú, a kereskedelemnek sem igen volt nyoma. Bolt nem volt a hegyek közé zárt faluban, még kocsi sem. Egészen elképesztően ötvöződött az érintetlen természet bája a szegénység farkastörvényeivel.

A városi nőt – miképp férjét és kislányát – egészen megbabonázta ez a világ, ami olyan időkről tudósított, amelyről azt hitte, rég letűnt már. Amikor csak tehették, itt töltötték a hétvégét. Pénteken este jöttek, vasárnap ebéd után aztán összekapoltak, és visszaindultak a városba. Most vasárnap is épp a csomagokat hordták le a kocsiba. Örült a nő, hogy kislánya minden figyelmét leköti az új játék, Móni – a zenélő póniló –, mert így elfelejtette a gidát, s az ígéretet, hogy majd ma is átmennek egy kis simogatásra. Legalább nem kell a trágyalében csatangolni indulás előtt – gondolta a nő. A tornác végéből egyébként is úgy látta, hogy nagy munkában van a szomszéd. Nem akarta zavarni. Mintha nyulat bontottak volna. El is csodálkozott rajta. Épp a minap mondta a szomszédasszony, hogy egy kicsit puffasztani kell még Szandokánt, egyetlen barna házinyulát, mielőtt nyúl paprikás lesz belőle.

Ilyen távolságból nem látta pontosan a szertartást, de azt igen, hogy a tyúkol mellett szilvafa alsó ágáról megnyúzott, rózsaszínű tetem lóg. A földön két hatalmas piros zománcedény, egy fehér lavór, Gizi kezében kés.

– Átszaladok a tojáshéjjal, meg a csontokkal. Ha megjövök, indulhatunk is – szölt férjének a nő.

– Jó napot! Csak a szokásos, meg egy kis tojáshéj – hadarta. – Dolgoznanak csak, ideakasztom a kerítésre – mondta, majd szeme a tyúkólra szegeződött, amiben vidáman ugrabugrált a barna tapsifüles. Csak állt bénán, mintha áramütés érte volna. Zavartan tekintett a szomszédasszonyra, aki avatott mozdulatokkal dolgozott. Épp az állat csigolyáit vágta el, szakszerűen elválasztva a gerincet a bordától.

– Jézusom! Azt hittem, nyulat bontanak... De hát ez – vett mély levegőt a nő – ez olyan kicsi volt még... , hús sem volt rajta...

– Hát mán hogyne lett vóna! Akkor minek vágtuk vóna le?

– Mennyi? Egy kiló? – kérdezte a nő enerváltan, és olyan halkán, hogy maga is elcsodálkozott, hogy meghallották.

– Megvót az három is – jelentette ki büszkén a szomszéd.

– Ha adnak, fogadd el – így mondják, nem igaz? – kelt Gizi védelmére nővére, majd halkán hozzátette: – Nem hizlalgathattuk, nem vót arra idő. Mán tegnap meg akartuk csinálni. Csak pont gyött maga is a kislyánnyal... Maguk rendesek, nem árulnak el bennünket, de az ilyennek híre megy, oszt még a végén elvették vóna tőlünk. Nem vagyunk mi rossz nép, mégis hogy beszéltek velünk a múltkor is azok a városiak. A kutyával vót baj, hogy láncon tarcsuk. Hát hogyne tartanánk láncon, mikor megabrikolja a tyúkot. Ezér nem szeressük mi az idegeneket. Mindig csak a felesleges okoskodásaikkal gyönnenek.

– Hát akkor viszontlátásra – hebegte a nő, és sietősen a kocsi felé indult.

A hegyek ma is ugyanolyan oltalmazón ölelték a falut, mint tegnap, a kis patak vize is ugyanolyan kristálytisza volt. Csak a szomszédasszony érvei zavarták meg az idillt. Még látta maga előtt az asszony tiszta tekintetét, még hallotta a hangfoszlányokat: „De hát teli hassal könnyű okoskodni! Nem igaz?”

